

DELAJSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 11

Sreda, 5. februarja 1936

Leto XI

Učiteljske preme- stitve

V božičnih počitnicah so bile objavljene prve številne premestitve učiteljev in učiteljic, pozneje pa so bile objavljene še nove in menda bodo sledile še nadaljnje. »Slovenec« pravi, da so s temi premestitvami popravili krivice, ki so zadele nekatere učitelje v prejšnjih režimih.

Zato bo zvožil ta ali oni učitelj svoje škrinje in svojo revščino v hrib, drugi pa pripeljal svoje v dolino k cesti, tudi k železni cesti.

Krivice je treba reparirati — to je izven diskusije in prav stori oni, ki to izvede. Vendar pa: kedaj začne in kedaj neha krivica, to je pa stvar, to je zavesa, ki zahteva izredne prevdarnosti, stroge, po ničemer vplivane in molene objektivnosti in opreznosti.

Ko smo v prejšnjih režimih slišali, da so premestili tega in onega učitelja, ki ni imel nobenega greha, da je ostal le pristaš nekega svetovnega naziranja, smo — to se mora brezpo-
gojno povdariti — slišali tudi, da je učiteljska stanovska strokovna organizacija branila svojega člana, ga varovala in torej — vršila svojo dolžnost.

Zato je tudi evidentno, da ravno stanovska učiteljska organizacija najbolj ve, kateri učiteljev, katera učiteljic je bila brez stvarnih razlogov premeščena.

Kakor pa vemo, strokovna organizacija za te reparacije sedaj ni bila vprašana. Nasprotno. Z očitkom jo obtožujejo, da v prejšnjem režimu ni vršila svoje dolžnosti. Naj dotični ne prezro, da so bile tudi učiteljski organizaciji postavljene meje in, da pač ni mogla doseči stoo odstotnih uspehov.

Naj pa sedaj nihče ne pride, češ, poglejte, tako učiteljsko organizacijo zagovarjajo socialisti. Nam gre za to, da si učiteljstvo ohrani svojo strokovno organizacijo in da je ne razbijajo oni, ki jim to narekujejo kratkovidni politični računi.

Eno pa je pogrčila učiteljska organizacija. V konkretnih primerih ni posegla vmes tam, kjer so posamezni učitelji — zlorablajoč politični vpliv — uganjali nad političnimi nasprotniki hudobije, ki morajo izzvati maščevalnost v najdostojnejšem in najkrotkejšem človeku.

Samo en primer: starega našega Čobala si je predrznil vreči iz volilnega lokala mlad učitelj, ki je ravno dobro zlezel iz šolske klopi. Samo Čobal je bil tak, da je to pozabil in to postopanje z mladostjo in neizkušenošjo opravičil.

Pa drugod. Zakaj je bilo ravno nekaterim učiteljem treba s svojim nastopanjem buditi odpor v svoji okolici.

Dobro bi bila storila učiteljska organizacija, če bi bila takrat vsakogar opozorila, da pravilno ne ravna. Z dolžnostjo volilnega komisarja še ni bila vezana dolžnost izvajati ali pa podpirati nasilja.

Da omenimo samo en vzgled.

Tako pa so taki individui, ki v učiteljske vrste ne spadajo, zelo malo koristili političnemu režimu, ki se je hotel uveljaviti, veliko, brezmejno pa so škodovali šoli.

Mi dvigamo glas, naj nihče ne skuša pod videzom reparacij krivic ustrezati zahtevam zlobnežev, podeželskih magnatov, ki zgolj iz hudobije zahtevajo, da se ta ali oni preme-
sti in tako gospodarsko uniči.

Naj se povsod in v vsakem primeru vprašajo: so-li za premestitev podani zadostni razlogi, ki so jih

Rudarji delajo samo tri šhte tedensko

To, kar se letos dogaja v revirjih, se doslej še ni dogajalo. Kljub velikemu praznovanju šhtov skozi vsa leta sem, se še vendar nobeno zimo ni toliko praznovalo, kakor se letos. Če rudarji že v januarju delajo samo po tri šhte tedensko, potem si lahko predstavljamo, kaj čaka naše revne rudarje šele na spomlad in poletje. Trboveljska premožkopna družba je že večkrat dala nedvoumno razumeti, da ako pri spomladanskih pogajanjih za nabavo premoga državnim železnicam ne bo dobila svoje prejšnje višine naročil, bo spomladi temu primerno število delavstva reducirala.

Če se sedaj zamislimo v to tragično življenje naših rudarjev, potem moramo priznati, da to ni nobeno

življenje več, temveč še samo počasno odmiranje. Kaj se to pravi, dnevno gledati svojo lačno družino in ji ne dati najpotrebnejšega? Na drugi strani pa vedno strah pred redukcijami, a še pri tisti mali zaposlitvi večni strah za življenje pri delu.

Ne, v tem obupnem položaju ne sme naša javnost rudarjev prepustiti njih usodi! Zakaj, rudarji s svojimi družinami so kri našega naroda in obenem tudi državljani naše države. Zato je največja moralna dolžnost vse naše javnosti, vsega časopisja, vseh merodajnih krogov, narodnih poslancev, senatorjev, do ministrov v kr. vladi, da ukrenejo vse potrebno, da se prepreči katastrofa, ki grozi našim rudarjem.

Pred sklenitvijo trozveze?

Anglija — Francija — Rusija

Zadnje dni minulega tedna in prve dni tega tedna smo opažali izredno delovanje mednarodne diplomacije. Najprej se je zglasil ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov pri angleškem kralju takoj po pogrebnih slavnostih. Vršile so se še druge konference v Londonu, Parizu in Ženevi, ki se jih udeležujejo tudi politiki male antante. V splošnem se sodi, da so te konference posledica izpremembe francoske vlade, ki omogoča kombi-

nacijo, kakor domnevajo v diplomatskih krogih, ožvitev predvojne trozveze Anglija, Francija in Rusija.

Po vsej verjetnosti gre tu za akcijo proti nemškemu in italijanskemu fašizmu v srednji Evropi in japonskemu imperializmu v Aziji, v Evropi zlasti, ker Italija grozi, da se hoče mednarodnopolitično preorientirati, pri čemer je mogoče misliti le na zvezo z Nemčijo, Poljsko in nekaterimi podunavskimi deželami.

Francoska vlada je dobila večino

Volilna vlada

Po padcu Lavalja je prevzel francosko vlado Sarraut. Minuli teden je v zbornici razvil svoj vladni program. Vlada hoče ostati zvesta Društvu narodov in je odločno za vpostavitve varnosti miru. Ob vprašanju zaupanja je glasovalo za Sarrautovo vlado 361 poslanec, proti pa 196 skrajne reakcije. Za vlado so glasovali vsi levičarji.

Socialisti.

Francoski socialisti so imeli v nedeljo in ponedeljek širšo konferenco, na kateri so govorili o novi vladi in bližnjih volitvah.

Za vlado so glasovali, ker je vlada dala zagotovilo, da bo ščitila na-

čela Društva narodov, se zavzela za udržitve svetovnega miru ter dovolila najširšo svobodo ob volitvah. Dovolila bo (kakor Anglija) vsem strankam, da sorazmerno vrše volilno agitacijo tudi po radiju.

Iz discipline je glasovalo za vlado 25 socialistov iz severne Francije, ker je en minister industrijalec od tam, načelen nasprotnik socialistov in so to v debati povedali.

Socialisti bodo v prvih volitvah nastopili samostojno. Pri drugih ali ožjih volitvah pa bodo sklepali dogovore z levičarskimi kandidati, ter podpirali levičarje med seboj one levičarske kandidate, ki dobe največ glasov.

Z bojišč v Afriki

Po veliki italijanski reklami z zmagami je nastalo vsaj za zunanji svet zatišje pred nevihto. Na severnem bojišču v Tigre so Abesinci nedvomno dosegli vojni uspeh. Makale še niso zavzeli in tudi zveze z zaledje mesta še niso pretrgali. Po bitkah je na obeh straneh potreben odmor. Zato utegne priti do novih bitk šele v enem ali dveh tednih.

Dejstvo je, da so Abesinci zaplenili vojni material in živila v veliki množini. Italijani o takih zaplembah ne poročajo.

Na južnem bojišču ras Desta ni odstavljen. Abesinci se proti tankom, aeroplanom in artileriji na planem niso mogli braniti, zato so se umaknili v gorovje ter zbirajo tam tri večje

vojske, ki bodo preprečile prodiranje Italijanov proti železnici in glavnemu mestu Addis-Abebi.

Dravski banovinski svet ima sejo

Proračun in izprememba občinskega volilnega reda

Dne 17. t. m. se sestane dravski banovinski svet, da sprejme proračun za 1936-37, novelo k naredbi o občinskih uslužbencih z dne 12. marca 1934 ter sklepa o izpolnitvi in izpremembi občinskega volilnega reda z dne 5. septembra 1933.

O izpremembah in dopolnitvah bomo kaj rekli potem, ko nam bodo znani predlogi.

Iz notranje politike

Beograd, 2. 2. 1936.

Seje v narodni skupščini so odgo-
dene, v finančnem odboru pa za-
govarja minister Letica nasajeno opo-
zicijo, kako bi rad stalno obveščal
parlament o vprašanjih in problemih
svojega resora.

Pričakovali so vsi, obetali so si vsi novih političnih zakonov. In — menda — ravno, ko je nastopila primerna prilika, da se ti zakoni predlo-
že skupščini, pa ti parlament odpo-
ve. Zato govorje sedaj, da pripravljajo zanj nov pravilnik. Pravilnik, ki bo zajamčil nemoteno funkcijo te korporacije, ki bo zavrl kričanje, razbijanje, osebna pojasnila in pripombe v zapisniku prejšnjega dnevnega razgrajanja. Pred zakoni bo torej še morda poizkus s pravilnikom.

Tudi o novih volitvah govorje, govorice pa še niso take in niso v taki obliki, da bi bil kak demanti potreben. Zdi se le, da bi bilo Mačku bolj prav, če se izvedejo nove volitve, četudi po starem, kakor pa, da bi dobili situacijo v roke — tako se oblast v strokovnem žargonu označuje — Jevtić, Uzunović in tovariši.

Vsi ti pa sedaj — in to je značilno — na hitro konferirajo. Uzunović je tudi voljan, da se znova postavi na čelo. Posredniki med Jevtićem in Uzunovićem so v formi, so na delu in sicer zelo aktivno na delu. Tudi dr. Kramerja pričakujejo v Beograd. Pravijo, da so tudi ti pripravljeni na dosedanja demokratični osnovi nuditi svoje sile na razpolago. O diktatorskih poželenjih sedaj ne govorje. Organizirali bi pa kar stranko znova in še poslanski klub posebej.

Enkrat pa tudi nekaj o slovenskih poslancih: Ljubljančan bi rekel, da se ne znajdejo. Oni, ki niso v JRZ niti kot člani, niti kot hospitanti, ki jim tudi ni do tega, da bi bili njeni podporni člani, čakajo, da se bo zjasnilo nebo in da jim bo solnce zasijalo. — Politične ideologije, politične linije, pa si še niso izbrali. — Če bo porasla akcija Kramer, bo vsaj za nekatere odločitev malo lažja.

Policija na vseučilišču

Na beograjskem vseučilišču ustanove vseučiliščno policijo. Nje naloga bo, da vzdržuje red v univerzitetnih poslopih in čuva imovino univerze. Rektor vseučilišča g. Djorović je podal izjavo, da se ta policija ustanavlja zaradi tega, ker so dijaki uničevali pisarne in opremo učilnic in ker je tudi sicer zaradi dijaških izgrediv vedno morala biti pozvana državna policija. Ta posebna univerzitetna policija bo podrejena univerzitetni oblasti. Policijci bodo sprejeti iz vrst doslužbenih podčastnikov ter bodo imeli plače uradnikov njihove stopnje. Nepokornost njihovim odredbam ima za dijake najmanj kazni izgubo enega semestra. Gospod rektor je dalje izjavil, da bodo, če se na kakih fakultetih pojavijo dijaški izgre-
di, vsi dijaki tiste fakultete izgubili semester. Gospod rektor Djorović je dalje dejal, da taka policija obstoja na univerzah v Cambridgu in Oxfordu na Angleskem.

Šolsko obveznost podaljšajo v Angliji od 14. na 15. leto starosti. Zakon stopi v veljavo šele 1. avgusta 1939, če bo sprejet v zbornici.

S. dr. Živko Topalović o svoji demisiji Socialisti in vojni krediti v stari Avstriji

S. dr. Ž. Topalović je podal demisijo kot centralni tajnik delavskih zbornic. Objasnil je že sam ta svoj korak. Te dni ga je pa vprašal dopisnik »Politike« o vzroku demisije in njegovi nameri za bodočnost.

Podajamo samo krajši posnetek njegove izjave, ki jo je podal sicer nerad, vendarle, da se njegova demisija ne bo tolmačila v javnosti napačno.

S. Topalović se je posvetil prvotno odvetništvu in je bila njegova pisarna prva v Beogradu. Tako mu je uspela. Opustil je odvetništvo, ker je uvidel potrebo, da se posveti socialnim institucijam. Tako so tudi zahtevali njegovi prijatelji. Z najspodobnejšimi sodruzi iz strokovnih organizacij je potem organiziral delavske zbornice. Zbornice so se takoj uveljavile v javnem življenju, kar je napravilo ugoden vtis v inozemstvu. Tako je prišlo, da me je prvi tajnik mednarodne strokovne zveze, holandski s. Udest, predlagal za voditelja mednarodne borze dela, ki naj bi bila v zvezi z delavskimi gibanji vseh dežel. S. Albert Thomas (direktor mednarodnega urada dela) je predlog zagovarjal in jaz sem ponudbo sprejel s pridržkom, da smem ostati v stalni zvezi z gibanjem v Jugoslaviji. Sijajna karijera je to bila in z velikimi prejemki. Za časa svojega bivanja v Ženevi sem spoznal socialne, politične in gospodarske prilike posameznih dežel ter vodilne politične osebnosti. Seznanil sem se s predstavniki delavskih gibanj vseh struj, obhodil večino evropskih držav, da proučim njih socialne institucije. V Ženevi sem ostal le dve leti. V tem času sem bil osemkrat v Jugoslaviji ter vsakokrat obiskal delavske centre, da ohranim zvezo z našim gibanjem. Leta 1928. tik pred polomom demokratskega režima v Jugoslaviji, so moji sodruzi zahtevali, da se vrnem domov. Takoj sem zapustil odlično mesto v Ženevi ter se vrnil v Beograd v službo, ki jo sedaj imam. Za časa diktature so štatile le delavske zbornice socialnopolitične ustanove in strokovne delavske organizacije. Zbornica je postala bojni organ. Vse mednarodne zveze smo izkoristili, da smo ohranili gospodarsko-kulturno obliko delavskega gibanja tudi pa razpustu socialistične stranke. Celo vrsto sodrugov smo privedli v državo (Thomas, Vandervelde, de Brockère, Mertens, Jouhaux). Vse sile smo vpregli, da preprečimo preganjanje. Mnogo so se trudili režimi, da osnujejo sami uradni stranko. Taka »delavska gibanja« ustvarjajo diktatorski režimi po drugih deželah. Pri nas poizkus ni uspel; da ni uspel, je vzrok žilavi odpor, izhajajoč iz skupin okoli delavskih zbornic. Tako smo mogli obvarovati ljudi in gibanje pred demoralizacijo, in v omeje-

ni meji, pod kontrolo in cenzuro, ohraniti kadre in nekoliko dvigniti mlajšo generacijo. Kadarkoli se je pa pokazala možnost, četudi najmanjša, za razvoj strokovnih ali političnih bojnih organizacij, smo izrabili priliko. Sedaj je izgled za razvitek bojnih organizacij mnogo boljši. To pričča večja aktivnost strokovnih organizacij; mislimo pa, da ni več daleč čas, ko ustanovimo tudi politično organizacijo.

Posebno pomembna je sedanja možnost osnivanja velikega delavskega in socialističnega gibanja, ker smo premagali razkol, ki so ga povzročile pred petnajstimi leti zablode duhovnih in taktičnih razlik in na katerem je gibanje pešalo. Jako mnogo ljudi pa smo pridobili, ki so prav sposobni in poštenu, pa jih je bil nepopolni veter razginal na mnoge strani.

V taki situaciji smatra, da je njegova dolžnost, da je aktiven in svoboden. Uradniško mesto pa moti. Nameščenje z dolžnostmi sili k kompromisom. Dolžnost kot taka je tudi vezana z mnogimi administrativnimi zadevami, ki zahtevajo mnogo časa. Njegovi sodruzi, pravi, so istega mnenja, da je sedaj potreba, da posveti svoje sile izgradnji bojnih organizacij. Ne misli prenehati delati v socialni politiki, toda to karijero mora sedaj izpremeniti. Ne misli, da si ustvari politično karijero. Njegova ambicija je: storiti vse, kar more, da se spravi na noge čvrst in močan socialistični pokret, ki služi poleg delavcu še širšim plastem kmetijskih množic.

Želi, da vzgoji teoretsko in življensko praktični naraščaj s svojim vzgojevanjem poznejšim generacijam, da se s tem oddolži svojim učiteljem.

Izprememba njegovega položaja nima demonstrativnega značaja niti ne pomeni, da odneha v svoji aktivnosti. To je normalna izpremembra službe, ki jo zahteva razvoj gibanja.

Glede ustanovitve stranke, pravi, čakamo zakona... Mi smo zlasti jaki v Sloveniji... Sodrugi z vseh strani zahtevajo, da se tudi po sedanjem zakonu predlaga odobritev stranke. Definitivno to še ni sklenjeno, toda, če ne bo prav kmalu novih političnih zakonov, bomo morali prijaviti stranko po veljavnem zakonu. V gibanju se prav sedaj vrši obsežna debata, ki pripravlja ta korak.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi.

Naši nasprotniki, kadar hočejo kriti svojo, danes nerazumljivo politiko v stari Avstriji, vedno skušajo pokazati na avstrijske socialiste, češ, da so glasovali za vojne kredite in oboroževanje Avstrije, kar absolutno ni točno.

Poslanci vseh socialno-demokratskih strank v Avstriji niso nikdar do izbruha vojne glasovali za katerekoli vojne kredite, temveč so konsekventno glasovali proti in se proti oboroževanju z vsemi močmi borili. Z eno besedo socialisti niso v stari Avstriji dovolili niti

enega vinarja za vojne potrebe.

Tudi po izbruhu vojne niso za te kredite glasovali niti mogli glasovati, ker avstrijski parlament ni bil več sklican tja do leta 1917. Res pa je, da so naše meščanske stranke, ne samo glasovale, temveč se za vojaško moč in veličino Avstrije z vsemi močmi navduševale. O taktiki, ki so jo zavzeli nemški sodruzi v svojem tisku po izbruhu vojne, so že odgo-

vorjali oni sami; najhujše je pa odgovoril s. Fric Adler.

Smešno pa je, da naši domači nasprotniki (da svoje postopanje zakrijejo), hočejo prikazati tudi nas, jugoslovanske socialiste, da smo se navduševali za vojno, medtem ko smo takoj po izbruhu vojne ostali brez stranke. Naše politično glasilo »Zarja« je izšla samo enkrat in še takrat vsa bela in nato je bila oblastno ustavljena (morda ne zato, ker se je navduševala za vojno in Avstrijo). Ustavljeni so bili tudi vsi slovenski delavski strokovni listi.

Naše politično gibanje in tisk nam je bilo onemogočeno vse do umora grofa Stürgkha.

Naše delo in zadržanje za časa vojne smo napram vsem vedno in lahko zagovarjali in nam ni bilo treba prav ničesar skrivati, kakor so to takoj po spremenjeni politični situaciji delali drugi in delajo še danes.

To naj bo odgovor vsem onim, ki se jih tiče. J. P.

Doma in po svetu

Novi železniški direktor v Ljubljani. Dosedanji direktor železnic v Ljubljani, dr. Josip Cugmus, je bil razrešen in premeščen v Beograd. Novi ravnatelj v Ljubljani je dr. Aleksander Fatur.

Prvi razred v državnih bolnicah s 1. marcem 1936 odpravljen. Minister socialne politike in narodnega zdravja je izdal to naredbo, da s tem pridobi prostora v itak prenapoljenih bolnicah. Za bolnice za živčne in duhovne bolnike ta naredba ne velja.

Stavka v tovarni nogavic d. d. v Petrogradu (pri novem Sadu), ki je trajala deset dni, je končala z zmago delavcev. Stavkalo je 120 delavcev. Do stavke je prišlo radi tega, ker so delavci zahtevali izboljšanje delovnih pogojev, priznanje delavskih zaupnikov in strokovne organizacije, do česar imajo delavci že po zakonu pravico, a podjetje jih je radi te zahteve izprlo. S solidarnim nastopom so si priborili priznanje svojih pravic.

General Kondylis je umrl. Generala Kondylisa, ki je imel močno zaslonbo v vojaštvu, je zadela kap do smrti. V parlamentu ima njegova kolicija 60 poslancev. V splošnem mnenju, da bo razplet političnih dogodkov mirnejši, ker je ta bojeviti in izpremenljivi general umrl.

Dva komunisti obsojena na pet let ječe. Porotno sodišče v Salzburgu je obsodilo dva komunisti zaradi »veleizdaje« na pet let ječe, ker sta skušala v delavskem taborišču ustanoviti organizacijo.

Mučenje po ječah. Neki filozof je rekel, da je kaznovanje ljudi, če je kazen »pravična ali ne«, vendarle maščevanje družbe nad državljanji. Seveda ima tu deset in sto nijans vzrokov, zaradi katerih družba vta-kne svojega državljana v ječo. V diktatorskih državah, ki pravijo, da so avtoritativne, preganjajo najbolj politične nasprotnike, druge zločince, ki so, recimo, nevarni človeški družbi, sodijo in kaznujejo po kapitalističnem pravnem duhu v zmislu dotičnih zakonov. Vse hujše se godi političnim »grešnikom«. V Italiji, Nemčiji itd. so jih kaznovali po cestah in v ječah namenoma ali s trpinčenjem. Opravičevali so se navadno, češ, da oblast nič ne ve o tem. Vršilo se je pa to maščevanje, ki je po diktatorskih državah še vedno v navadi vendarle, in oblasti teh grozodejstev kljub pritožbam in objavljanju nešte-tih dejstev, niso surovosti preprečile. In gode se še danes, kar znači nizko kulturno stopnjo, ki bi se dala primerjati kvečjemu s krvno osvetjo, toda — v političnih zadevah. Zadnji čas bi že bil, da se v tem oziru civilizacija dvigne nad moralo roparjev, povsod, kjer je običaj mučenja in moritve jetnikov še v navadi. Politično maščevanje je sploh krivično. Politično udejstvovanje bi moralo biti še le takrat kaznjivo, kadar povzroča socialne ali politične krivice sodržav-ljanom, sicer spadajo med konstrukcijsko-evlucijske sile naroda, ki more-jo splošnosti le koristiti.

Ramsay Macdonald je bil vendar izvoljen za poslanca pri naknadnih volitvah na škotski univerzi.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevalja Talpa 50

»In sedaj,« mu je ugovarjala, »ali je sedaj kaj drugače? Zmeraj mole ljudje roke. Najprej kuhinja, sedaj natakariji, in videl boš, da bo tudi pekarna še prišla na vrsto. Potem pa se lahko od-peljeva kar domov in sicer kot berača.«

»Daj mi sedaj mir, za hudiča,« je jezno zakričal. »Ti vse pokvariš s svojo lakomnostjo in prekleto skopostjo.«

»Jaz — pa lakomna? Lakomna — jaz? Ko moram vendar paziti na denar, ker bi ga sicer z ženščinami zakurbal. In temu praviš ti lakomnost? Ti se seveda ne brigaš za otroke in kaj bo iz njih. Ti se greš kurbat, jaz imam pa otroke na vratu.«

Tako smo izvedeli za vse imenitne družinske tajnosti. Težko verjamem, da bi imela senjora prav; kajti ne vem, kako bi njen mož prav utegnil, delati stranske skoke. Toda vse to razpravljanje je bilo tisto, kar se imenuje »zakonski pogovor«. Kajti oba sta živela v povsem srečnem zakonu in soglasju. Ta srečni zakon je motilo pač samo, da so se začeli delavci zbuhati in preračunavati do-bičke tistih, za katere so delali. Taka preračuna-vanja pa zmotijo včasih celo vladarje in države. In zakaj bi potem ne zmotila zakonskega soglasja?

Taki zakonski pogovori pa v naslednjih dne-vih niso postajali samo vse ogorčenejši, nego tudi

češči. Izpolnjevali so vse dnevno življenje Douxa in Douxovke in so se vlekli še vso noč, medtem ko sta drug poleg drugega ležala v postelji. Tako smo spoznali celotno življenje obeh in sicer od dneva, ko sta se rodila, pa do ure, ko sta se tepla v postelji in razbijala svetilke in umivalnike in nočne posode. Vse to je povzročil njun prijatelj, policijski inspektor. Oba sta pa trdila, da je kriva vsega mlada organizacija, namreč »Sindikatski hotelskih in restavracijskih nameščencev«. Namreč ne kriva zakonskih pogovorov, nego izpremenjenih razmer v državi.

Ko pa sta oba dosegla tisto stopnjo, na kateri je ona že premišljevala, ali bi mu ne primešala v kavo podganega strupa, dočim je on vso noč mislil na britev, s katero ji je nameraval prerezati grlo, tedaj se je pokazalo, da je mož prekašal ženo.

Odšel je k policijskemu direktorju in ga po-vprašal, kaj naj napravi, da se povelje o dvome-sečni zaporu lokalna prekliče. Policijski direktor mu je povedal, da se ne da tu nič napraviti; zapor je določen za dva meseca, guverner je to potrdil, in preden dva meseca ne mine, se lokal ne sme odpreti.

»Potem bom propadel,« je rekel senjor Doux. »In potem natakariji in peki ne bodo imeli več dela.«

»Le nikar si ne belita glave, senjor,« mu je odvrnil direktor, »dokler bodo ljudje jedli kruh,

bodo tisti, ki ga peko, dobili delo, in dokler bo kdo sedel v kavarni in jedel jagodni sladoled, tako dolgo bodo tudi natakariji, ki prinašajo sladoled na mizo. Le pogledite »La Moderno«, kako je sedaj polna. Vsi vaši gostje so odšli tja. Toda jaz vam ne morem pomagati. Lokal je zaprt in ostane dva meseca zaprt.«

Tisti dan popoldne je srečal senjor Doux Moralesa.

»Čujte, Morales, na vse pristanem,« ga je Doux ponižno ogovoril. »Ali mi ne morete po-magati, da bomo smeli lokal zopet odpreti?«

Morales ga je pogledal od glave do pet in mu odgovoril: »Kdo pa ste? A tako, vi ste vendar Doux iz kavarne La Aurora. Z vami nimamo več opravka. Naše vezi so pretrgane. Če želite kaj, pojdite k strokovni organizaciji. Toda nas ta stvar nič več ne briga. Adios.«

Senjor Doux je napisal strokovni organiza-ciji pismo, da bi želel govoriti z gospodom taj-nikom, in ga zato najljubneje naproša, naj pride k njemu, da se bosta pogovorila o stavki natakar-jev. Naslednji dan je senjor Doux sprejel od stro-kovne organizacije odgovor. Pismo ni vsebovalo nikakršnih vljudnih besed, nego je bilo samo v kratkem in jasnem stavku rečeno: »Če od stro-kovne organizacije kaj želite, je njena pisarna: Calle Madero Nr. 18. Drugo nadstropje. Tajnik.«

(Daleje prihodnjik.)

Delavske žrtve bencolskega zastrupljenja in OUZD

Mi smo bili prvi list, ki je opozoril javnost na strahotne posledice zastrupljenja z bencolom v krojaški delavnici Vinkota Ignaca zaposlenih pomočnikov. Šele skoro štirinajst dni potem so tudi ostali listi »odkri-li« to tragedijo in se razpisali o nji.

Nam je sedaj mnogo do tega, da se vsestransko ugotovita krivda in sokrivda, pa tudi vse pomanjkljivosti naše obrtne higijenske službe, da nam bodo vsaj v bodoče slične katastrofe ostale prihranjene.

Glavni krivec je nesporno mojster Vinko Ignac sam, sokrivci pa so ti, ki, po katerih naročilu in navodilu je on izvrševal posel z uporabo za človeško življenje tako nevarnega sredstva kot je bencol. Preiskavo je treba na vsak način voditi v tem pravcu.

Od odgovornosti pa ne izvzemamo niti obrtnih nadzornih oblasti. Ako bi postojalo tudi najmanjše nadzorstvo, bi mogoče trem mladim ljudem ne bilo treba umreti.

Tako pa se je v delavnici, ki je bila prava grobnica za žive ljudi, moglo dogajati, da so pomočniki morali delati ne samo normalen delovni čas, ampak tudi pozno v noč in s tem pospešili svoj konec.

Ostane pa še eno vprašanje, ki se tiče OUZD, urada, kateremu je tako rekoč poverjena skrb za čuvanje in ohranitev delavčevega zdravja, in ki ga je treba razčistiti.

Ali je kateri izmed pomočnikov v delavnici Vinkota Ignaca že kdaj poprej, preden mu je zastrupljenje uničilo notranje organe, iskal zdravniške pomoči? Če jo je iskal, potem je važno ugotoviti (na podlagi ordinacijske knjige je to kaj lahko), kdo je to bil, kaj je ugotovila zdravniška preiskava, ali je bil dotičnik sprejet v bolniški stalež, za koliko časa in pa kako je izpadel nadpregled.

Nočemo, da bi govorili o stvari, preden OUZD ne odgovori na stavljena vprašanja in jih pojasni ne samo nam, ampak tudi širši javnosti. Do-

mnevamo, da na tako pojasnilo ne bomo čakali zaman.

Že danes pa lahko rečemo, da bo OUZD moral skrbeti za to, da bodo vsaj nekateri zdravniki v resnici specialisti za poklicne bolezni obrtnega in industrijskega delavstva. Uporaba vedno novih kemičnih preparatov, kislin, strupov itd. v obrtnih delavnicah, povzroča vedno več svojvrstnih obolenj, s katerimi se zdravniki stare šole mora pravzaprav šele seznaniti v svoji praksi. Šele kadar bo temu zadoščeno, bomo lahko rekli, da je za čuvanje zdravja našega delavstva potom OUZD v resnici boljše preskrbljeno.

V gornji zadevi smo prejeli tudi ta-le dopis:

Zastrupljenje je pripisovati nevednosti i pomočnikov i mojstra, ki je tudi sam obolel. Obrtnik in delavec niso vedeli, kako nevarno je zastrupljenje z bencolom za človeško življenje, ki so ga rabili ob izdelovanju gumijevih dežnih plaščev. Ob tej priliki smo tudi čitali, da zdravniki niso mogli ugotoviti vzrokov bolezni, dasi so bolezen ugotovili. Vzrok je v tem, da ni nihče pričakoval, da bi v krojaški delavnici rabili kakšno snov s tako strupenim učinkom. Zdravstvo je toliko napredovalo, da zdravnik lahko ugotovi učinek vseh snovi na človeški organizem. Zato je tudi potrebno, da bolniki natančno povedo okoliščine, ob katerih so oboleli in če se porabljajo kemikalije, ali sicer strupene snovi pri fabricaciji v njihovi obrti. Potrebno pa ni le to. Potrebna bi tudi bila predavanja o higijeni, o nevarnostih v obrtnih in industrijskih, ker je silne važnosti, da se delavstvo kakor tudi zdravniki na vse to opozarjajo. Lahko se reče, da je to grozovito nesrečo povzročila predvsem nevednost in v drugi vrsti deloma premalo kritičnosti, da bi bili ob ponavljanju bolezni poiskali pravi vzroki.

Za izboljšanje položaja upokojencev

Pretekli teden, ob priliki kongresa delavskih zbornic, je akcijski odbor organizacij železniških upokojencev poslal svojega tajnika s. Grilla Viktorja, da s s. Petejanom intervirira pri merodajnih čimteljih ter jim pojasni obupen položaj, v katerem žive naši upokojenci, zlasti pa staroupokojenci, rentniki in provizionisti.

Izmenoma sta se najprej oglašila pri ministru brez portfelja g. dr. Kreku, nato sta bila pri poslevoščem predsedniku poslanskega kluba JRZ, g. dr. Miletiću, predsedniku narodnega delovnega kluba g. dr. Lovrenčiču, v predsedništvu nacionalnega kluba in končno sta bila pri predsed-

niku finančnega odbora g. M. Dimi-trijeviću. Vsem navedenim gospodom sta obrazložila želje in zahteve staroupokojencev, upokojencev, rentnikov in provizionistov ter izročila tozadevne spomenice in predloge za izenačenje upokojencev, popravo zadnje naredbe o dokladah, po kateri dobe upokojenci s polno službeno dobo manj pokojnine kakor mlajši z 10 do 20 let službe.

Deputacija je bila od vseh navedenih gospodov lepo sprejeta, vsi so obljubili uvaževati zahteve upokojencev ter izjavili, da se bodo za ta vprašanja zanimali in skušali potom amandmanov v finančnem zakonu za leto 1936-37 vsaj del krivic popraviti.

V ogledalu

»Slovenec« je kri zavrela v sveti jezi ker je »Delavska Politika« objavila sestavke, ki jih je on pisal pred 20. leti. (»Slovenec« predvidno pogreva samo ono, kar je pisal pred 60. leti.) In v tej sveti jezi je naperil proti »Delavski Politiki« svojo najtežjo baterijo debelih Bert. Ampak streljal je mimo cilja in nekateri strelji so padli celo nazaj v njegove vrste. Naši delavci so se od srca smejali besnim klobasarijam »Slovenca«. Socialni demokrati so vpili »Heil! Francu Jožetu in mu peli »Gott erhalte...« Ali misli »Slovenec«, da v Sloveniji ni starejših ljudi od 20 let? Mogoče je s. Adler bil pristaš ministrskega predsednika in največjega sovražnika Jugoslov-anov, Stürgkha? Ali ne bi hotel povedati »Slovenec« svojim čitateljem, da socialni demokrati od izbruha vojne in še po usmr-titvi tirana Stürgkha niso smeli izjavljati nobenega svojega glasila? Tako zelo so na avstrijskem dvoru »ljubili« socialne demokrate in socialni demokrati Habsburžane! O vsenemskem duhu v slovenski socialni demokraciji je menda zvedel od tiste-ga bivšega slovenskega socialnega demok-rata (prav anarhista), ki sedaj na stara leta širi čast in slavo božjo v mariborski frančiškanski cerkvi. Glede prostozidarskih lož bi ga pa prosili, da nam sporoči njen ljubljanski naslov, da si gremo enkrat ogle-dat to čudo, ki »Slovenec« ne da spati. O tem, kdo se bolj drena pri jaslih različnih vlad, mi ali borci iz Kopitarjeve ulice, bi bilo pa odveč izgubljati besede.

Književnost

Ivan Prijatelj: Duševni profili slovenskih preporoditeljev. To Prijateljevo najboljšo življenjsko delo so za njegovo 60. letnico izdali njegovi učenci. To delo je izšlo že leta 1921. v »Ljubljanskem Zvonu«, vendar je sedanja knjižna izdaja precej razširjena, popravljena in izpopolnjena z novimi dognanji. Opisuje nam prvo dobo slovenske narodne zavesti in njene utemeljitelje v Jožefinski in predmarčni dobi od Linhartarja in Vodnika v Zeisovem krogu, preko Kopitarja, Zupana, Ravniharja in Čopa do Prešerna in Bleiwei-sa, dobo janzenistov in vpliv francoske oku-pacije v načih krajihi. Zlasti Prešerna in njegovo delo nam je pisatelj predstavil izčrpno, kakor še nihče doslej in nihče ne bo mogel mimo te knjige, kdor bo hotel proučevati slovensko kulturo in literaturo. Knjiga obsega 170 strani velikega formata in 16 strani predgovora nepodpisane avtorja: »Življen-je in delo Ivana Prijatelja.« Dodan je kro-nološki pregled vseh spisov Ivana Prijatelja, ki bo marsikomu dobro služil. Knjigo krasijo reprodukcije ljubljantove slike od Božidarja Jakca. Odlični tisk na finem papirju je oskr-bela tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Zanimiva knjiga. Na podlagi Freudovih psihoanalističskih dognanj je dr. Baja I. Bajić v Beogradu napisal zelo zanimivo psihološko študijo z naslovom: »Logična cenzura«.

Širite

„Delavsko Politiko“!

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Seja ljubljanskega mestnega sveta

Zadnja seja mestnega sveta je imela prav skromen dnevni red. O pasji taksi za dva mesarjeva psa so poročali, o kazni za vtihotapljenjo čokolado so razpravljali, neiz-terljive terjatve prodanih posestnikov so od-pisali in občinskega davka za vozilo so raz-pečevala ponarejenega denarja oprostili.

So pa še Zagato, to je slepo ulico pri Erjavčevi cesti zaprli, in pravilnik za hod-nike radi nadaljnega boljše študija oddo-zili. Če se omenimo, da so prevdarne može v posredovalni urad, ki naj čast in užalje-nost ljubljanskih občanov ravna, poslali, ter tujsko-prometni svet mesta Ljubljane imenovali, lahko ta dnevni red za končan proglasimo.

Nato pa pričela je tekma iniciativ. Mla-da energija večine in profesorja Jarca kot starešine se je sprostila, poplava predlogov je nastopila in bo magistratni arhiv do vrha napolnila.

Ti predlogi pa so segali in objeli prav vsa področja mestne uprave in mestnih podjetij. Lotili so se gasilskih naprav, cest-nih kotanj, železnega mostu na Dunajski ce-s-ti preko železniškega tira, privlekli so Dun-nikov projekt o poglobitvi ljubljanskega ko-lodvora in zabrneti smo že skoro slišali Jarčeve alarmne zvonice po beli Ljubljani, ki bi klicali Ljubljano: les si pridil smrekov mahi odpreti! Seveda pa tudi na bolnico ni-so pozabili.

Dobro uro in pol je čital podžupan dr. Ravnihar samostojne predloge in nujne pre-dloge in interpelacije posameznih občinskih odbornikov in njihovih tovarišev, ter jih zlagal na kup za mestnega slugo, da jih bo raznesel po odsekih, sosvetih in upravnih odborih.

K temu pa nekaj pripomb: zadeva klu-ba in stranke JRZ je to delo. — Vendar pa, ker postopanje jemlje mestnemu zastopstvu resnost, se mestna posvetovalnica s tem smeši, ali pa, da bo javnost imela občutek, da jo nekdo vleče. Radi ustanove same je treba reči: jok, tako pa ne gre!

Ljubljanci pazno zasledujejo mestni občinski odbor in mestno gospodarstvo. Ljubljanci prav dobro vedo, tako kot bi morali to vedeti tudi občinski odborniki, da

Knjižnica Delavske zbornice je v ja-nuarju 2.667 obiskovalcem izposodila 5.773 knjig, 165 več kakor lani v istem mesecu. Opaža se rahlo napredovanje slovenskih in francoskih knjig in nazadovanje srbohrvat-skih in nemških. Izposodilo se je 2.877 slo-venskih, 147 srbohrvatskih, 2.706 nemških in 43 drugojezičnih knjig. Znanstvenih del je izposodila knjižnica 510.

Odvetnik dr. Milan Lemež je bil izpu-ščen iz zapora. — Pretekli teden sta bila aretirana priv. nameščena Stefanija Zbaš-nik in Stane Krašovec. Vzrok ni znan.

Maribor

Resnica o turneji mariborskih harmonikarjev po ČSR.

K svoječasnim poročilom o nastopih ma-riborskih harmonikarjev v češkoslovaški re-publiki izjavlja izvršilni odbor Jugoslov-an-sko-češkoslovaških lig za Dravsko banovino, da je glede koncertnih nastopov, ki so se vršili v Pragi, osrednji odbor Čehoslo-vaško-jugoslovenskih lig v Pragi poslal se-daj točen obračun.

Iz njega je razvidno, da so voditelji imenovanega zbora prejeli kot čisti dobiček ves prebitek od teh nastopov izplačan v go-tovini in sicer znesek Kč 21.000.—, to je skoro Din 40.000.—. Stroški koncerta so znašali Kč 29.225, dohodek za prodane vstopni-ce je znašal Kč 16.830.—, ostali dohodki iz-virajo iz velikodušnih daril raznih odličnih osebnosti, katera darila je z vso poštvoval-nostjo nabrala za harmonikarje praška čsl.-jugosl. liga.

Zborovanje zaupnikov.

V nedeljo, dne 9. t. m. se bo vršilo ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici, II. nad-stropje

zborovanje obratnih zaupnikov in organiza-cijskih funkcionarjev.

Dnevni red je važen! Udeležba je ob-vezna!

Kraj, medstrokovni odbor.

Zaupniški tečaj. V sredo, dne 5. t. m. predavata s. Petejan o socialnem zavarova-nju in s. Karner o poedinih funkcijah v stro-kovni organizaciji.

Družabni večer pekovskih pomočnikov, ki se je vršil minulo soboto v Gambrinovi dvorani, je prav lepo uspel. Prireditve so po-setili tudi celjski sodrugi-tamburaši, ki so iz-menoma z domačim tamburaškim odsekom pridno igrali na prireditvi. Pevski odsek pek-ov je pod vodstvom pevovodje g. Cibica zapel več delavskih in narodnih pesmi in žel obilo zasluženega priznanja. Posrečeno prednašanih je bilo tudi več šaljivih točk.

Smrtna kosa. Ob veliki udeležbi občin-stva se je minulo nedeljo vršil pogreb Ma-rije Korenove, žene vodje pekarnice Fran-ca Korena, ki je po večmesečni težki bolezni preminula. Pred mrtvašnico in na grobu so od-peli pekovski mojstri in pevski odsek pek-ov globoko občutno žalostinke. Naj ji bo zemlja lahka! Težko prizadetim izrekamo naše iskreno sožalje!

Umrl je šolski upravitelj g. Tone Hren v Studencih. Šolni sprevod se je vršil iz Studencev v Maribor, na Zrinjskega trg, kjer so krsto položili na avtofurgon, ki je truplo prepeljal v graški krematorij.

manjka za redni proračun približno 10 mili-ionov dinarjev kritja.

Torej: proračun neuravnotežen, globo-ko, katastrofalno pasiven, na drugi strani pa prehaja »iniciativs« že v štadij akutne bolezenske oblike.

Dalje: taka poplava predlogov pride iz vrst večine, ki ima pri proračunu priliko, da svoj načrt realizira. — Parlamentarni običaji se postavljajo tako na glavo! — Nam ne gre za to, da nam je za proračunsko raz-pravo ta grasirajoča iniciativs bistveno olajšala stališče. Ker smo morda prepričani, da bo večina — samo en primer! — Smer-sujev predlog o izdatnejšem podpiranju brezposelnih v proračunu res izvedla, efek-turala.

Nam gre za to, da ohrani mestna hiša svojo resnost, svoj ugled, ne pa, da je prav večina kriva, če zbijačo Ljubljanci šale na račun občinskega odbora, ali pa se raz-burjajo, ker se vzbuja dejansko vtis, da uganja nekdo neslane šale in vice na račun Ljubljancov.

Za večino pride proračunska debata: takrat bo pa hic Rhodus...

Tako nastopanje bi mogel človek razu-meti le, če bi večina to delala v prepriča-nju, da je ob proračunu že davno ne bo več na ljubljanskem magistratu, pa bi rekli: vi-dite, mi bi pa vse, kar smo takrat predla-gali, izvršili. Taka kalkulacija bi bila morda razumljiva, je pa brezpogojno neresna in resne stranke — nevedna.

Ta seja je bila v popolnem nasprotju z nastopno izjavo gospoda predsednika dr. Adlešiča.

Zadnja seja Ljubljani ni pokazala res-nosti, vsaj so Ljubljanci že do grla siti predlogov in nasvetov, oni hočejo dejanj in stvarnega dela.

Morda bo opozicija prihodnjič pokaza-la neumestnost, da ne rečemo absurdnost ta-ke seje s tem, da bo z vozičkom pripeljala na magistrat predlogov, ki bi jih naj občina rešila in sprejela. — Takrat pa bi — zdi se vsaj — vendar kdo videl, da za take pote-gavščine ni časa.

V kavarni se je zastrupil 28 letni brez-poselni mizarjski pomočnik Ivan Jerom. V kozarec tople vode si je dal strup in ko so prišli poklicani reševalci, je že umrl. V smrt ga je gnala beda.

Društvo »Sola in dom« v Ljubljani bo imelo dne 5. t. m. (v sredo) ob 8. uri zve-čer svoj redni občni zbor v risalnici držav-nega učiteljskega na Resljevi cesti, II. nad-stropje. Vabimo starše, da se v čim večjem številu udeležijo občnega zbora.

Maribor

Razen tega so vsi udeleženci ekskurzije, to je 29 sodelujočih in 17 odraslih spremie-valcev uživali v Pragi po zaslugi iste lige razne ugodnosti, zlasti ves čas bivanja v Pragi brezplačno stanovanje in hrano; bili so tudi deležni največjega možnega popusta na čsl. železnica ter so imeli na razpolago tudi brezplačen avtoar za ogledovanje Prage.

Iz tega izhaja, da je češkoslovensko-ju-goslovenska liga v Pragi pri tej priliki po-kazala nenavadno poštvovalnost in vse-stransko pozornost napram svojim gostom.

Ljubljana, dne 1. februarja 1936.

Izvršilni odbor jugoslov.-češkoslov. lig za Dravsko banovino.

Nov odrešenik delavstva se je pojavil. Odkar strelja s težkimi kanoni klerikalna fronta, je naenkrat začutil tudi »Mariborski Večernik« potrebo, da spregovori nekaj o delavstvu. Pod naslovom »S stanovske fron-te« (zopet fronta, kopija avstrijske stanov-sčine?), na dolgo in široko razmotriva o ne-zavednosti delavstva v Mariboru in okolici. Kakopak, so te nezavednosti krivi delavski voditelji. V članku navaja, da je v marksi-stični organizaciji včlanjenih okrog 800, pri Narodno-strokovni zvezi 200, pri krščanskih socialcih pa okrog 100 delavcev. Dalje pravi, da voditelji zahtevajo, da mora biti de-lavstvo tudi politično opredeljeno. Kdor je rdeč, je socialdemokrat, kdor je plav, je na-rodni socialist ali fašist, kdor je bel, ta je klerikalec. Bavi se nadalje z volitvami obrat-nih zaupnikov in pravi, da so plavi dobili 22 obratnih zaupnikov, rdeči 36 (?), beli pa enega samega. Rdeči imajo kar imajo že iz vsega početka. Napredovati ne morejo, toda kolikor jih je, so marksistično zavedni. H koncu članka pa navaja, da se rdeči držijo le s terorjem in pa radi zaslepljenosti. E-di-na zvečjavna organizacija bi lahko bila po mnenju »Večernika« narodno-strokovna zve-za. Število organiziranih pa je pri tej organi-zaciji od 2000 zadrženo na 200 in še nižje. Tako je torej združen nov odrešenik delav-stva »stanovski« pokret in zavest maribor-skega delavstva. Mi bi k temu pripomnili le eno, da je glede padeča članstva pri »plavih« članke pozabil navesti glavni vzrok, ki tiči v tem, da JNS-arji niso več na krmilu. Dok-ler so oborožene tolpe z grožnjami priga-niale nezavedno delavstvo v vrste »plavih«, se je število članstva seveda rapidno dvi-galo. Tisti, ki so upali, da bodo s pomočjo od zgoraj ustrahovali marksistično usmer-jeno delavstvo, pa so postali za eno izkušnjo bogatejši. V dobi diktature so naciji marksi-

stično usmerjeni pokret v svojem časopisu najmanj enkrat dnevno pokopali. Danes priznavajo marksističnim organizacijam 800 organiziranih članov in 36 obratnih zaupnikov. Ne moremo pričakovati, da bo članek v JNS-arskem časopisu poročal resnično število organiziranih delavcev v rdečih organizacijah, kakor tudi o številu obratnih zaupnikov, saj bi potem ne mogli priporočati plavil in samega sebe za odrešenika, ki se ponuja delavstvu.

Pevski odsek glashenega društva »Zarja« bo obdržal v soboto, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-11, svoj 1. redni občni zbor. Vabimo vse člane in članice, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Radi ponarejevanja poštne nakaznice je policija aretirala agronoma Bena Alterja iz Ptujja, ki je osumljen, da je dvignil pri mariborski pošti 15.000 Din.

Davčna uprava za mesto Maribor in Davčna uprava za okolico Maribor sta dva urada, ki sta bila poprej združena, sedaj pa strogo ločena. Prvi ima ček, račun št. 10.017, drugi pa št. 10.039.

Odvetnikov ničkoliko. V Dravski banovini imamo 249 odvetnikov: od teh jih je 83 v Ljubljani, 41 v Mariboru in 24 v Celju. Pri nas mora pač stati pravica na zelo šibkih nogah, da rabi toliko podpirancev.

Mariborsko gledališče. V torek, dne 4. februarja ob 20. uri: Koncertno-recitacijski večer Milana Skrbina iz Ljubljane. Četrtek, 6. februarja ob 20. uri: »Karijera kancista Winziga«, red B.

Hrastnik

Poznamo jih vse! Prebivalci hrastniške kotline smo preizkusili gospodarstvo raznih režimov te ali one gospode. Zato poznamo črno, rjavo in plavo gospodo. Gospodje so imeli vedno srce za ubogo ljudstvo, samo od tega ni ljudstvo nikoli ničesar imelo. Minulo je že 17 let, odkar so nam prvi objubliali nebesa na zemlji, ako jih bodo podprli v boju za njihov obstoj, ker pa so na obljube pozabili, so tudi izgubili vsako zaupanje med delovnim ljudstvom. Narobe, ljudstvo je danes razkačeno, ker se ga zopet skuša pitati z obljubami, čijih »vrednost« vsak pozna. Nič ne de, ako bleste obljube pod naslovom »Delavska fronta«. Gospoda ima gotovo milijone na razpolago, da lahko toliko žrtvuje za svoj novi časopis, ki ga pri nas imamo po vseh straniščih polno. Izdajajte rajši »gospodsko fronto«. Namestu, da žrtvujete desetisoče za tiskanje obljub, jih kot krščanski ljudje rajši žrtvujte za lačne otroke in matere ter tuberkulozne. Boste vsaj eno dobro delo storili. Ne poznamo druge fronte kakor marksistično oz. socialistično organizacijo, katera edina je rešiteljica delovnega ljudstva, da si bomo priborili ne samo politično, ampak gospodarsko, socialno demokracijo. Gospodje »črnofrontarji« se pa borijo za svetost zasebne lastnine, neozirajo se na to, da delovno ljudstvo pri tem propada. Le blate marksiste, tem hujši bo naš boj. Gospodje znajo tudi denuncirati in pišejo, da mi psujemo boga, - in državo. Vedo, da to ni res, ker kaj takega sploh ni mogoče natisniti. Ali kaj jih to briga. Ena laž manj ali več. Mi državi dajemo zdravje in življenje, okoli njih pa se zbirajo tisti, ki so bili plačani iz državne blagajne v Avstriji.

Borimo se in zahtevamo le pravico, pošteno plačilo, zaščito in sigurno bodočnost. Zato pa so nas vzeli za tarčo. Brezposelni delavci v hrastniški dolini smo prav zadovoljni z našim socialističnim županom, ker skrbi za delo in podpore, kolikor je v njegovi moči in kolikor ima občina sredstev na razpolago. Gotovo bi ne bil noben tako črn ali plav župan tako socialen. Saj imamo izkušnje. Dolgi občani-trpini vemo, da naša občina še ni imela takih gospodarjev, kot jih imamo sedaj. Delavci, strmo svoje vrste! Organizirajmo se strokovno, kulturno in kadar bo mogoče tudi politično. Naročajmo »Delavsko Politiko« in »Ljudski Glas«. Ako bomo to orožje dobro rabili, nam je zagotovljena zmaga. Naj živi marksistični socializem, vse drugo naj izgine iz naših vrst!

Brezposelni delavec.

Zagorje ob Savi

Kastelic Ignac

V četrtek, dne 30. januarja smo v Zagorju spremili k zadnjemu počitku enega izmed redkih starih sodrugov našega gibanja s. Kastelica Ignaca. Pokojni nas je zapustil v 73. letu svoje starosti in je bil član naše rudarske organizacije od leta 1903, neprenehoma. Pokojni, ki je preстал vse viharje, ki so šli preko našega gibanja, ni nikdar klonil ali omahoval, temveč vedno trdno veroval v zmago naše ideje. Ni sicer dočakal tega, ali spremstvo, ki so mu ga napravili ostali sodrugi na njegovi zadnji poti, je dokaz, da je njegova ideja kljub vsemu na pohodu. Dragi Ignac! V zadnji pozdrav se Ti je poklonila zastava Tvoje ideje in sodrugi pevci so Ti zapeli »Sodrug, mirno spavaj«. Tvoji družini naše sožalje!

Tudi pri našem rudniku se letos praznuje kot še nikoli. Rudarji so že čisto obupani. Tri šhte na teden in to sedaj v zimskem času! Kaj bo še le na pomlad? Poleg tega pa po Zagorju strašijo govorice, da je na spomlad pričakovati velikih redukcij. Vse to draži že itak razbičane živce naših rudarjev do skrajnosti. Zato bi bilo jako dobro za pomirjenje te nervoznosti med rudarskimi družinami, če bi tisti krščanski socialist, o katerem pravijo, da je baje prejel pismo od aktivnega ministra z

Naša akcija

za svobodno strokovno organizacijo in »Delavsko Politiko«

Zelo dobro uspelo predavanje v Vuzenici. — 17 novih naročnikov

V gornjem delu Dravske doline, stisnjena med železniško progo in stimo padajoče pobočje Pohorja, leži mala vas Vuzenica. Povečini prebivajo tod lesni delavci. Tamošnji sodrugi so izrazili željo, da bi se naj tudi tu vršilo predavanje o socialni zakonodaji, delavskih strokovnih organizacijah in o pomenu delavskega tiska.

Kakšno zanimanje je vladalo za predavanje, ki se je vršilo dne 2. februarja, sledi najbolje iz tega, da so se ga udeležili poleg domačinov, kovinarji iz Mute, delavci iz Vuhreda in

obljubo, da redukcij v Zagorju ne bo, to javno ljudem povedal. Istotako bi bilo dobro, če bi sedaj gospod dušni pastir, ki je pred volitvami agitiral in ki ima, kakor se je zatrijevalo, velik vpliv, ki seže od TPD v Zagorju pa do Beograda, svoj vpliv tudi sedaj tako uporabil, da bi PTD dobila svoja naročila nazaj in s tem preprečil redukcije delavstva. Gospodje, večino glasov ste dobili, ker so se rudarji bali redukcij, zato je sedaj vaša dolžnost, da jim pomagate!

Delavsko zborovanje. V nedeljo, dne 9. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v Kino-dvorani važno zborovanje, na katerem bosta poročala govornika iz Maribora. Sodrugi in sodružice, pridite vsi!

Trbovlje

Društvo Jugoslov. obrtnikov bo priredilo dne 8. februarja ob 8. uri zvečer v Delavskem domu prednostno veselico pod geslom: »Na sejmi zamorčkov«. Pester spored. Nagrade. Prireditelj je izrečno propagandnega značaja. Prijatelji obrtnišva vabljeni!

Kranj

Izid volitev obratnih zaupnikov

iz vseh večjih tekstilnih podjetij, ki so se vršile 25. januarja, je ta-le:

V **Jugobruni** je bilo volilnih upravičencev 1092. Volilo jih je 900 ali 82,4 odst. Neveljavnih glasov je bilo 60. Količnik je znašal 52,5. **SDSZJ** je dobila 506 glasov in 10 zaupnikov, **JSZ** 255 glasov in 5 zaupnikov, **NSZ** 79 glasov in 1 zaupnika.

V **Jugočeški** je bilo volilnih upravičencev 806. Volilo jih je 642 ali 79,6 odst. Neveljavnih glasov je bilo 21. Količnik je znašal 38,8 odstotkov. **SDSZJ** je dobila 362 glasov in 9 zaupnikov, **JSZ** 216 glasov in 6 zaupnikov, **NSZ** 43 glasov in 1 zaupnika.

Pri **lanskih volitvah** v Jugobruni je bilo 1008 volilnih upravičencev. Volilo jih je 658 ali 65,2 odst. Neveljavnih glasov je bilo 154. Količnik je znašal 31,5. **SDSZJ** je dobila 404 glasove in 13 zaupnikov, **NSZ** 100 glasov in 3 zaupnike. Lista **JSZ** je bila razveljavljena.

V **Jugočeški** je bilo lansko leto volilnih upravičencev 816. Volilo jih je 375 ali 45,9 odst. Neveljavnih glasov je bilo 27. Količnik je znašal 23,2 odst. **SDSZJ** je dobila 140 glasov in 6 zaupnikov, **JSZ** 138 glasov in 6 zaupnikov, **NSZ** 70 glasov in 3 zaupnike.

Volitve obratnih zaupnikov so pokazale v sorazmerju z lanskimi volitvami velik porast glasov list **SDSZJ**. Da je bila volilna udeležba v sorazmerju z lanskim letom toliko večja, je vzrok ta, da je bila v Jugobruni lansko leto bela lista razveljavljena; v Jugočeški pa izredno slabo vreme na dotično nedeljo, ko so se volitve vršile; deloma pa tudi v tem, da delavci volitvam obratnih zaupnikov posvečajo vedno več pozornosti. In vsled tega, da ni v Jugobruni lista belih ustrežala določbam zakona in da so se vršile v Jugočeški volitve na nedeljo, so morali naši zaupniki skozi vse leto preslišati s strani belih mnogo nezastuženih in grdih očitkov. Domnevali so, da bodo s to gonjo in pa z zahrbtnim obrekovanjem naših zaupnikov, češ, da nepošteno in sebično delajo, pri letošnjih volitvah dosegli veliko zmago in absolutno večino. Tudi »Gorenjca« so se ponovno posluževali za agitacijo, čeprav vlada tako »nasprotje« med njim in »belimi«. Zadnji »Gorenjec« pa je tudi sam posvetil članek volitvam obratnih zaupnikov v pripravi, da bo bel listi v Jugobruni in Jugočeški zapisal vsaj takšno slavnostno zmago, kakršno je zapisal bel listi v tovarni Inteks. Tudi o »humanitarnem« delu kranjskih radikalov, ki ga vrše za delavstvo, se je »Gorenjec« razpisal v zadnji številki pred volitvami. Ali kljub temu je bil »Gorenjec« nad izidom volitev gotovo razočaran, ker zlasti v tem času ni pričakoval takega rezultata. Morda bi znanomoval lahko večji uspeh, če bi se ne vitkal in stvari, za katere delavstvo ve, da ni poklican. O vlogi »plavih« pa sploh ne govorimo. Demagoški letaki, ki so jih izdali na konto zavednega delavstva, so jim prinesli »slajno« zmago. Taka je situacija s tajnimi volitvami, ko vsak voli po svojem svobodnem prepričanju. In ker nasprotniki slikajo našo svobodno strokovno organizacijo, da stoji strogo na marksističnih načelih, jim je danes morda že žal, da so jo za takšno proglasili, kajti strah jih bo zapisati, da v Kranju marksizem tako napreduje. —

iz Marenberga. Govorila sta ss. dr. Reisman in Eržen. Njuna izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Uspeh predavanja pa leži v tem, da se je takoj priglasilo 17 novih naročnikov za »Delavsko Politiko«. Delavci izven Vuzenice, ki so prisostvovali predavanju so pa izjavili željo, da naj se slična predavanja vrše tudi v sosednjih občinah. (Poskrbeli bomo, da se bo to čimprej zgodilo. Op. ur.)

Zanimivo je tudi, da so za to predavanje izvršili sodrugi samo ustno agitacijo, ki je imela popoln uspeh.

Vsa čast in hvala kranjskemu delavstvu za njegovo zavednost! Ni nasledlo demagoškim intrigam naših nasprotnikov, ampak je po svoji razsodnosti in prevdarnosti volilo svoje zastopnike. Delavstvo delo večine zaupnikov že pozna, zato od njih ne bo pričakovalo čudežev, saj se vedno bolj zaveda, da brez skupnosti, je zaupnikom težko doseči pozitivne uspehe. Vedno bolj pa se delavstvo tudi zaveda, da bo prava enotnost med njim le tedaj, kadar bo v enotni strokovni organizaciji organizirano.

Zabukovca

Ker se redko oglašamo v naši »Delavski Politiki«, hočemo poročati, kaj se je tekom meseca januarja dogodilo v našem kraju.

Silvestrovanje. Lansko leto smo zaključili v veselim razpoloženju v nadi, da je stare skrbi konec in da bo novo leto prineslo tudi lepšo bodočnost za nas, ki se nadejamo boljših časov. Društvo »Zarja« je priredilo silvestrovanje s koncertom in gniljivo polnočno sliko. Udeležba je bila silajna. Občinstvo je napolnilo vsak prostorček društvenega lokala pri Iv. Zupanu v Megojnicah. Medtem, ko nasprotna društva niso mogla privabiti ljudi v svojo sredo,

Jeruzalemti med nami. Ker ta delavska skupnost strašno boli nasprotnike, so poklicali na pomoč v nedeljo, dne 12. januarja glavne vodje JRZ iz Celja, v nameri, ustanoviti tudi pri nas JRZ. Zbralo se je res nekaj aljohtarjev, ki se odlikujejo s svojimi mavričnimi naziranj, največ pa terjalk, ki so poslušale fraze o marksistih. Zelo smešno je bilo čuti, kakšni kapitalisti so marksisti in kakšna ovira v izvrševanju državnih poslov itd. Torej oni, ki imajo v rokah vso oblast in ki nas po svojih časopisih žigosajo za brezdomce in nemaniče, farbajo na svojih zborovanjih narodu, da so socialisti kapitalisti, ovira v odpravi krize in v izboljšanju kmetsko-delavskega položaja. Ali ni to največja demagogija? Ker pa demagogija nima bodočnosti, tudi za JRZ ne bo trdnih tal. Mi zahtevamo le resnično demokracijo in sigurnost eksistence, to naj dajo gospodje, pa bo prav.

Žrtve obupa. Savinja je naplavila v Tremarju pri Celju truplo mladega rudarja A. Kelnerja iz Zabukovce, ki je bil odpuščen pri rudniku keramične industrije v Petrovcah, in je iz obupa skočil v Savinjo.

Umor. V sredo, dne 29. januarja jutraj so našli umorjenega 82 let starega prevžikarja Avgusta Golovška v njegovem poslopiju pri vinogradu v Megojnicah. Zločinec ga je ponoči napadel, udaril po glavi, mu zamašil usta in mu z žico zvezal roke na hrbtu. Ker ni bilo stanovanje izropano, je težko reči, kaj je bilo povod umora. Mož je bil liberalce, pa nikakor ne slab človek, ter dober gospodar.

Povračilo 1 odst. dodatka na uslužbenški davek. Rudarji so dobili vrnjen 1 odst. dodatek na uslužbenški davek, pa samo za 3 mesece nazaj.

Za pravice rudarjev. Močno se giblje tudi akcija za uveljavljenje pravic po obrtnem zakonu za naše rudarje. Ker so rudarji enakovredni državljani, pač ne bi smelo biti, da se morajo za to boriti in celo tožiti. Ker pa ne gre drugače, je treba pač z vsemi sredstvi uveljaviti zakon. Zato je edina rešitev kmeta kot delavca, da se skupno organizirata proti izkoriščanju, za svojo pravico in eksistenco.

Družnost!

Rudar.

Šoštanj

Regulacija Pake. Zadnje deževje je povzročilo, da je Paka zopet narasla, prestopila bregove in zalila rodovitno polje. S tem je mnogim posestnikom napravila znatno škodo. Imeli smo že javne shode o regulaciji Pake. Bil je tudi izvoljen odbor za pospeševanje dela na regulaciji Pake. Tudi hudournike so že slikali v ta namen. Namestu regulacije so začeli pri železniškem mostu, kjer je še edini iztok, strugo zasipati. Radi zasipanja je bilo že poslano opozorilo občine in tovarne Woschnagg, ukrenilo se pa ni proti temu še prav ničesar. Je že tako dandanes, da je narobe prav. Za pametne stvari ni smisla. Prizadeti prosimo mestno občino, naj bo toliko pvidevna, da nam bo v slučaju povodnji pustila luč goreti, a ne, da nam jo ugasne, kadar jo najbolj potrebujemo, ko teče Paka po šoštanjkih ulicah

in cestah. Torej delavci in vsi prizadeti, čas je že, da se zdramite iz spanja in se zavestite, da bomo pri prihodnjih občinskih volitvah šli skupno v boj za naše pravice, za res dobro občinsko gospodarstvo. Toliko za enkrat, drugič več. — Eden izmed prizadetih.

Ptuj

Proračunska seja občinskega sveta.

Dne 30. januarja se je vršila proračunska seja. Uvodoma je g. predsednik poročal o uspehu svoje intervencije pri banki upravi v Ljubljani glede subvencije požarni četi, za brezposelne, o vzdrževanju gimnazije in razširitvi ptujске bolnice. Dobil je ugodna zagotovila. —

O proračunu je dejal, da je sestavljen v praveu štednje, in vsled tega za Din 191.000 manjši od sedanjega. — Naglašal je tudi, da je znižan najeminski vinar.

Po čitanju tarife in pravilnika o pobiranju uvoznine, je poročevalec upravnega oddelka navedel zneske glavnih postavk glede izdatkov in dohodkov, ki so v proračunu uravnoteženi.

Sledila je debata, v kateri so se slišale razne zanimive stvari. Odklonjen je bil predlog po zvišanju trošarine na meso, ker bi s tem bili prizadeti konzumenti. Predlog glede znižanja trošarine na vino je bil odklonjen, kajti s tem res nič ne bi bilo pomagano ne producentu in ne konsumentu, za izpadek Din 65.000 pa ni nadomestila.

Pri splošni debati se je oglašil tudi mestni svetnik Koren, ki je obžaloval, da se namerava zdaj obdavčiti tudi blago, ki ga dobivajo železniški uslužbenci iz Maribora, kar je bilo dozdaj prosto in se tudi drugod zato ne plačuje. (O prošnji bo razpravljaj odsek.)

Kritiziral je mestno gospodarstvo in proračun, ki da ne zadovoljuje delovnih slojev, zato ne bo glasoval zanj. Povdarjal je nizkono stanje občinskih hiš, cest itd. Ni se upošteval njegov predlog po zvišanju postavke za brezposelne, kljub temu, da je pokazal, kje dobiti potrebno kritje. Načelo, vzeti, kjer je in dati tam, kjer je pomoč potrebna, se ne izvaia. Ponovno je navedel, da je potrebno progresivno obdavčenje visokih dohodkov, n. pr. pri onih, ki izkazujejo letno nad Din 80.000 čistega dobička; to bi vrglo lep znesek za reveže.

Nato je odgovoril župan, da kakor je predlog simpatičen, ni izvedljiv, ker finančni minister ne dovoli uvedbe novega davka

Doklada na neposredne davke znaša 50 odstotkov.

Neumestna opazka m. s. Pinterja, češ, da govori Koren za galerijo, da povdarjanje socialnosti pomeni demagogijo, ker mestna občina ni »preskrbovalni urad«, je vzbudila ogorčenje. Dotični gospod bržčas ne pozna nalog občine.

Uverjeni smo, da je Koren imel v mislih interese splošnosti. Čudimo se le, da ga niso podprli zastopniki malih obrtnikov, ki imajo brez dvoma iste težnje kakor delavci in nižji nastavljeni.

Pozdraviti je sklep o nameravanem čiščenju in popraviljanju mestnih hiš ter znižanju najemnin. Želeti bi bilo, da bi se opustilo pobiranje prispevka za izvoz fekalij. Vsak dinar revna družina težko pogreša.

Umesten je tudi sklep o znižanju cen v kopalšču. Žal je, da se nikdo ni spomnil brezposelnih, da bi se tudi njim, ki sicer zaenkrat niso še zaposleni pri delu, dala pravica do enkratne brezplačne kopeli na mesec.

Delavstvo povsem soglaša z izvajanjem gg. m. s. B. in dr. K. glede potrebe modernizacije kopalšču in razširitve Dravske ulice, nujne napeljava potrebnega vodovoda, kanalizacije in tlakovanja ulic in bi se moralo storiti vse, da bi se dobila sredstva v svrhu realizacije teh načrtov.

M. s. S. je sicer mnenja, da to ne bo šlo brez državne in banovinske pomoči. O visokih zneskih za javna dela da se je mnogo pisalo, pa ker ne pride denar, se z njuno potrebnim delom ne more pričeti. Brezposelni, pravi, da imajo pravico do dela. S tem se tudi vse delavstvo strinja, nikakor pa se ne strinja z uvedbo prisilnih batalionov, katere je imenovani priporočal.

Smrtna kosa. Umrli je v sredo, dne 29. januarja v ptujski bolnici Kuhar Marko, srednješolec, doma iz Borovcev, kot žrtev jeteke. Ko bi mu bilo še mogoče pomagati, ni imel nikdo razumevanja za njegovo bolezen. Naj bo idealnemu mladeniču zemlja lahka, preostalih pa naše iskreno sožalje.

Vabilo

na tretji redni občni zbor Konzumne zadruge za Ljubljano in okolico r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Jerneja cesta št. 39a, ki se bo vršil v sredo, dne 19. februarja 1936 ob pol 8. uri zvečer v gostilni Franc Pogačar, Sv. Jerneja c. 24, nasproti zadr. prodajalne, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika, 2. poročilo načelstva, 3. predložitev bilance, 4. poročilo nadzorstva in čitanje revizijskega poročila zveze gospodarskih zadrug, 5. volitev načelstva, 6. volitev nadzorstva, 7. razno.

Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora udeleži.

Nadzorstvo.

Načelstvo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.